

För en feministisk politik i Sundsvalls kommun
Feministiskt initiativ Sundsvall 2017

En feministisk politik för Sundsvalls kommun	3
Välfärd	3
Hälsa, sjukvård och omsorg	3
Ekonomi	4
Vinster i välfärden	4
Jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering	5
Arbete	5
Utbildning	6
Utbildningssystemet	6
Kunskap och trygghet	7
Hållbarhet	7
Skolan som arbetsplats	8
Sexualpolitik	9
Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	9
Säkerhetspolitik	9
Förebyggande arbete	10
Samhället och stadsplanering	10
Gles- och landsbygdspolitik	12
Infrastruktur	12
Arbete, kultur- och föreningsliv	12
Kultur och fritid	13
Sport och fritid	14
Miljö och hållbar utveckling	14
Demokrati	15
Funktion och funktionalitet	15
Antirasism och migrationspolitik	16
Djurrätt	17

En feministisk politik för Sundsvalls kommun

Feministiskt initiativ (Fi) Sundsvalls vision för Sundsvalls kommun är att det ska finnas utrymme för alla människor att utveckla sin fulla potential, i ett jämlikt samspel med andra, oberoende av kön, sexuell läggning, föreställningar om ras/etnicitet, funktionalitet, klass, religion eller trosuppfattning, könsuttryck, könsidentitet, ålder eller medborgarskap. Att se till alla dessa nämnda faktorer och hur de samverkar är detsamma som att ha ett intersektionellt perspektiv.

Kommunen har ansvar för frågor som rör hela livet. Exempelvis är det kommunen som är ansvarig för skolan, med barn- och elevtätthet, skolmaten som serveras och arbetssituationen både för elever och lärare. Kommunen är även ansvarig för hur omsorgen av våra äldre och mest sjuka ser ut. Det är folkvalda kommunpolitiker som beslutar om närmiljön, hur våra gator och torg, parker och cykelbanor ser ut, att kommunen tar sitt ansvar utifrån miljö- och klimatperspektiv. Det är också kommunpolitiker som kan välja att satsa på kulturen, på tillgänglighet och på kvinnojourernas verksamhet. Det är kommunfullmäktige som kan besluta om den kommunala verksamheten ska drivas med ett feministiskt perspektiv.

Välfärd

Fi Sundsvall har en vision om ett samhälle där alla kan färdas väl genom livet. Det kräver att samhället i alla avseenden beaktar de mänskliga rättigheterna och tryggar rätten till hälsa, arbete, bostad, utbildning, social omsorg och trygghet. Politiken ska användas för att säkra människors lika möjligheter. Detta innebär att den generella välfärdsstaten och välfärdspolitiken måste inkludera ett systematiskt motverkande av strukturell diskriminering på alla plan. Mänskliga rättigheter ska gälla alla människor som vistas i Sundsvalls kommun. Papperslösa och asylsökande ska ha samma rättigheter som medborgare eller människor med uppehållstillstånd.

Med ett feministiskt förhållningssätt är välfärd inte ett skyddsnet, utan ett verktyg för att bygga ett jämställt och demokratiskt samhälle fritt från diskriminering, våld och exploatering av miljö och människor. Välfärdstanken är själva kittet som håller samman och skapar ekonomisk och demokratisk självständighet i vardagen. För att nå dit krävs en ny helhetssyn på politik, att vi beaktar alla faktorer som skapar våra liv och att samarbete sätts före konkurrens och dominans.

Hälsa, sjukvård och omsorg

I ett välfärdssamhälle ska alla ha tillgång till skattefinansierad sjuk- och tandvård. Vi vill ha ett samhälle som bygger på de mänskliga rättigheterna där rätten till vård ska gälla alla. Idag efterföljs inte detta mål då många nekas den hjälp de behöver på grund av brist på kunskap och tillgång till resurser. Kommunen är idag ansvarig för hemsjukvård och för sjukvård på äldreboenden, för att denna sjukvård ska kunna bedrivas med högsta möjliga kvalitet krävs ett nära samarbete med Landstinget Västernorrland.

Individer blir i dagens samhälle äldre och äldre, och antalet äldre i Sundsvalls kommun kommer öka under de kommande åren. Fi Sundsvall anser att alla människor har rätt att åldras med bibehållen respekt, integritet och känsla av trygghet.

1. Fi Sundsvall ska verka för ökade personalresurser inom vården, omsorgen och äldreomsorgen.
2. Fi Sundsvall ska verka för att omsorgsbehov ska bedömas på ett likvärdigt sätt för alla individer i Sundsvalls kommun.
3. Fi Sundsvall ska verka för mer resurser till äldrevården. Äldre ska ha rätt att bo kvar hemma, men lika viktigt är det att de som vill har möjlighet att bo i pensionärsbostad eller gruppboende.
4. Fi Sundsvall ska verka för mer resurser till demensboenden, med extra hög personaltäthet och lämplig utformning. Merparten av patienter med demens har idag vid ankomsten till boenden betydligt mer framskridet sjukdomstillstånd än tidigare och det ställer högre krav på både personal och miljön på boenden.
5. Fi Sundsvall ska verka för ett intersektionellt perspektiv när det gäller beviljande av kommunala insatser.
6. Fi Sundsvall ska verka för en politik där sjukvården utbildas i transpersoners livsvillkor och aktivt arbetar för att minska diskrimineringen.
7. Fi Sundsvall ska verka för att transpersoners rätt att bestämma över sin egen kropp ska stå i centrum vid vårdbehov inom kommunen.
8. Fi Sundsvall ska verka för att skapa goda och trygga uppväxtvillkor för barn. Det innefattar allt från förebyggande insatser till att det ska finnas akut hjälp när den behövs.
9. Fi Sundsvall ska verka för ökat familjestöd och föräldrautbildning.
10. Fi Sundsvall ska verka för att det ska ges rätt bemötande av mångfalden av olika barn. Ett barn som upplever förståelse för sin situation blir starkare och mindre sårbar.
11. Fi Sundsvall ska verka för trygghet i boendet. Barnfamiljer ska inte vräkas eller behöva känna den osäkerheten. Det ska finnas bra budgetrådgivning. Det ska finnas god tillgång på hyresrätter.

Ekonomi

Ordet ekonomi betyder ursprungligen att hushålla med resurser. För det krävs ett helhetsperspektiv, som går vida utöver begreppet bruttonationalprodukt (BNP). En feministisk ekonomi erbjuder detta. Vi ser att den feministiska rörelsen, arbetarrörelsen, miljörörelsen, urfolksrörelsen, tillgänglighetsrörelsen och den globaliseringskritiska rörelsen tillsammans kan agera som föregångare för ett jämställt, jämlikt och hållbart samhälle.

Vinster i välfärden

Det är idag inte självklart var eventuellt överskott av skattemedel hamnar. För att säkerställa att skattemedel inte hamnar hos privata intressen med mål att maximera vinsten för den privata ägaren ska Feministiskt Initiativ verka för att öka resurstilldelningen till välfärdstjänster, samt se till så att eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten. Skattepengar som är avsedda för skola, vård och omsorg ska användas till det de är avsedda, inte till att öka riskkapitalisters och privata aktieägares förmögenheter.

Vi efterlyser regler som förhindrar vinstläckage men samtidigt bevarar den uppskattade valfriheten. Huvudprincipen ska vara att den skattefinansierade välfärden bedrivs med ledning av den offentliga sektorn men med inslag av alternativa drivkrafter efter utarbetade non profit-principer, ideella verksamheter utan vinstintressen. I vissa fall kan även kooperativ och bolag som drivs med begränsningar av vinstuttag (så kallade SVB-bolag) komma i fråga för offentlig upphandling av välfärdstjänster.

System där garantin för kvalitativa välfärdstjänster överlåts till brukarna, som lagen om valfrihet (LOV), innebär i praktiken att ansvaret för kvalitativa välfärdstjänster läggs på barn och äldre, vilket är orimligt. Fi Sundsvall ansluter sig till den breda opinionen som efterlyser kraftfulla begränsningar av vinstutdelning.

Jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering

För att säkerställa att alla ekonomiska beslutsprocesser sker utifrån ett jämställdhetsperspektiv ska Fi Sundsvall verka för att perspektivet genomsyrar allt arbete, oavsett om det gäller integrering, budgetering eller revision. Jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering har potential att vara effektiva verktyg för synliggörande av orättvisor så som patriarkala strukturer, rasism och diskriminering. Fi Sundsvall ska arbeta för att metoderna används som ett verktyg i den ekonomiska politiken.

1. Fi Sundsvall ska verka för att alla reformer ska innehålla konsekvensanalyser utifrån ett maktperspektiv.
2. Fi Sundsvall ska verka för en hållbar ekonomisk utveckling i kommunen.
3. Fi Sundsvall ska verka för ett utjämnande av osakliga löneskillnader, med fokus på skillnaden mellan kön.
4. Fi Sundsvall ska verka för att alternativa mätningmetoder för den ekonomiska utvecklingen av budgeten.

Arbete

Fi Sundsvall strävar efter ett samhälle där människor känner sig fria och har makt att påverka sina egna liv och sina arbetsplatser. Genom en generell arbetstidsförkortning till sex timmars arbetsdag kan människor skapa en balans mellan arbetsliv, familj och fritid. Idag skapar maktstrukturer förhållanden som leder till att människor diskrimineras i arbetslivet.

Den svenska jämställdhetspolitiken och den svenska lönebildningsmodellen har inte lyckats komma tillrätta med arbetsmarknadens ogenerade upprätthållande av en värdediskriminering där den kvinnodominerade sektorn konsekvent förblir bara "nästan" lika mycket värd som den mansdominerande sektorn. Det handlar om löneskillnaderna mellan exempelvis vård-verkstad, socionom-ekonom osv. En kvinna tjänar drygt 3,6 miljoner kronor mindre än en man under sitt arbetsliv. Räknar en upp lönerna till heltid tjänar kvinnan fortfarande i snitt 2,1 miljoner mindre än mannen. För att respektera halva befolkningens krav på ekonomisk och demokratisk rättvisa måste jämställdhetsinsatser göras.

1. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen som arbetsgivare inför 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön för dess anställda.
2. Fi Sundsvall ska verka för att principen om "lika lön för likvärdigt arbete" ska gälla.

3. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen tar fram en rekryteringsprocess som är fri från diskriminering i alla led.
4. Fi Sundsvall ska verka för att kvalifikationskrav vid rekryteringar till kommunen måste vara tydliga och utformade för att motverka diskriminering.
5. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen som arbetsgivare utför en löneöversyn för all sin verksamhet utifrån ett intersektionellt perspektiv samt att orättvis lönesättning åtgärdas.
6. Fi Sundsvall ska verka för att minska antalet "timvikarier" som arbetar med kommunen som arbetsgivare och ersätta detta med fasta tjänster eller tidsbegränsade vikariat.

Utbildning

Ett välfärdssamhälle bygger på en gemensam och jämlik skola, med utrymme för pedagogisk utveckling och respekt för varje individs behov och möjligheter att kunna utveckla självständighet i livets alla skeden. Både förskola och skola har en viktig funktion när det gäller att skapa villkor som garanterar alla människors lika värde och möjligheter att använda hela sin potential.

Utbildningssystemet

Skolverket har visat att kommunaliseringen, det fria skolvalet och friskolesystemet ökat segregeringen mellan elever och att resurserna ofta inte riktas dit behoven finns. Idag handlar möjligheten att välja skola till alltför stor del om att välja mellan kommunal skola och olika vinstdrivande företag. Fi Sundsvall anser att friheten att välja skola ska innebära en möjlighet för föräldrar och barn att välja en alternativ pedagogik och inte vara ett tillfälle för friskolor att tjäna pengar. Alla elever ska bli sedda och ges lika förutsättningar att klara skolan.

1. Fi Sundsvall eftersträvar att alla barn ges möjligheter i livet utifrån sin mänskliga potential, inte utifrån kön, klass, etnicitet, sexualitet, religion eller funktionalitet.
2. Fi Sundsvall ska verka för möjlighet till ett kommunalt veto vid etablering av nya friskolor. Detta för att säkerställa kvaliteten och minska möjligheten till vinstuttag.
3. Fi Sundsvall ska verka för att alla barn med annat modersmål än svenska ska få undervisning i och på det språket och särskild undervisning i svenska, från förskola och genom hela skolgången.
4. Fi Sundsvall ska verka för att i all tillbyggnad och ombyggnad av skollokaler alltid ska ske utifrån ett funktionalitetsperspektiv.
5. Fi Sundsvall ska verka för att förskolan ska vara avgiftsfri. Garanterad plats i förskola ska gälla alla barn under 6 år. Fi Sundsvall ska verka för obegränsad rätt till närvaro i förskolan för alla barn.
6. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen fortsätter tillhandahålla nattöppen förskola efter behov. Eventuellt behov av kvälls- och helgöppen förskola ska ses över.
7. Fi Sundsvall ska verka för att garanterad plats i fritidshem samt sänkt avgift för hushåll med låg inkomst.
8. Fi Sundsvall ska verka för att asylsökande, utsatta EU-medborgare och papperslösa ska ha rätt att läsa Svenska för Invandrare (SFI).

Kunskap och trygghet

En förutsättning är att det finns en gemensam och jämlik skola, med utrymme för pedagogisk utveckling och nytänkande vilket skapar villkor som garanterar alla människors lika värde. Normkritik handlar om att förstå varför människor diskrimineras och få verktyg att bryta de strukturer som skapar maktobalans i samhället. Genom att se mekanismerna bakom diskriminering kan vi även se hur olika maktstrukturer samverkar och förstärker varandra. Genom att veta varför diskriminering sker, istället för att bara konstatera att den finns, har normkritisk pedagogik förutsättningar att hjälpa oss att förändra samhället i grunden. Fi Sundsvall anser att varje vuxen i skolan har ett stort ansvar och ska verka som förebild. All skolpersonal ska kunna arbeta för att säkerställa alla barn och ungdomars rätt till kunskap och trygghet.

I dagens skola behandlas barn och ungdomar i många sammanhang olika utifrån stereotypa föreställningar om kvinnlighet och manlighet. Att bryta mot de normerna eller vägra inordna sig i kategorierna "kille" eller "tjej" leder ofta till kränkningar från såväl andra barn som från vuxen personal. Läroplanen uttrycker tydligt att både förskola och skola ska arbeta aktivt med jämställdhet och för alla människors lika värde oavsett etnicitet, religion, sexualitet och funktionalitet.

1. Fi Sundsvall ska verka för att all utbildning oavsett skolform bedrivs utifrån ett normkritiskt och intersektionellt perspektiv. Fortbildning ska ske av all skolpersonal oavsett anställningsform, huvudman och skolform.
2. Fi Sundsvall ska verka för att barn redan från förskolan ska få möjlighet att lära sig om samlevnad och relationer och få kunskap om samtycke och den egna kroppen.
3. Fi Sundsvall ska verka för att alla skolor ska erbjuda utbildning om hur normer och föreställningar om manlighet och kvinnlighet bidrar till att begränsa människors utrymme i det offentliga rummet.
4. Fi Sundsvall ska verka för att främja elevdemokrati i skolan, till exempel genom att utbilda minst en person på varje skola i praktisk demokrati.
5. Fi Sundsvall ska verka för att det ska finnas skollitteratur som tar upp demokratiska frågor, att läromedel granskas utifrån ett normkritiskt perspektiv och att alla skolbibliotek själva ska granska den litteratur som finns tillgänglig för eleverna.
6. Fi Sundsvall ska verka för att duschbås ska byggas för att öka deltagandet inom skolidrotten.

Hållbarhet

En viktig uppgift för förskola och skola är att förmedla kunskap om miljö- och klimatförändringar och hur vi kan påverka utvecklingen i en mer positiv riktning. Inte minst ger de vardagliga rutinerna som val av skolmat och sopsortering stora möjligheter att ge eleverna kunskap om hur alla i samhället kan bidra till en mer hållbar miljö. Därför ska förskolan och skolan gå före i miljöarbetet, genom enkla åtgärder som att välja ekologisk och rättvisemärkt mat samt servera mindre kött. Förskolans, skolans och fritidshemmens verksamhet ska bidra till ett hållbart samhälle ur alla aspekter. Hållbarhetstänkandet ska prägla skolans vardag och genomsyra undervisningen. På samma sätt som valet av mat påverkar miljön är valet av transport en viktig miljöfråga. Vi vill även ge barn och unga möjlighet att vänja sig vid att åka kommunalt oavsett avstånd till skolan.

1. Fi Sundsvall ska verka för att vegetarisk kost blir norm i alla skolor genom att erbjuda minst ett fullvärdigt, vegetariskt måltidsalternativ varje dag. Alla skolor ska även införa helt vegetariska dagar.
2. Fi Sundsvall ska verka för särskilda kommunala satsningar på utbildning i miljö- och klimatkunskap för personal, tjänstemän och beslutsfattare i kommunen.
3. Fi Sundsvall ska verka för att den pedagogiska verksamheten i skolor innehåller miljö- och klimatkunskap och att hela skolans verksamhet bedrivs med hänsyn till miljön.
4. Fi Sundsvall ska verka för ett förbud mot försäljning av godis och läskedryck i alla skolmiljöer.
5. Fi Sundsvall ska verka för att alla elever i skolan får avgiftsfri kollektivtrafik oavsett avstånd till skolan.
6. Fi Sundsvall ska verka för att alla skolor i Sundsvalls kommun ska servera ekologisk, och rättvisemärkt mat. I så stor utsträckning som möjligt bör maten även vara närodlat/närproducerad.

Skolan som arbetsplats

Förskola, skola och fritidsverksamhet ska erbjuda bra arbetsförhållanden för både elever och personal. Det inkluderar en arbetsdag som inte överstiger sex timmar. I ett längre perspektiv strävar vi efter att göra skolan betygsfri och läxfri. Ett barns lärande och framtid ska inte vara beroende av föräldrarnas bakgrund. För att förskolan, skolan och fritidsverksamheten ska vara en bra miljö måste klassernas och gruppernas storlek minskas och antalet vuxna öka. En högre lärartäthet ger eleverna större möjlighet att bli sedda och få hjälp. Vid eventuell kris ska både skolpersonal och elever ha god krisberedskap och skolan ska ha en väl fungerande krishantering. Politiker från alla partier har en tendens att vilja styra pedagogernas verksamhet – om än med välvilja. Konsekvensen av detta är en yrkesgrupp som toppar statistiken för stress och utbrändhet. Fi Sundsvall vill verka för dialog mellan politiker och skolpersonal när skolan reformeras för att få bättre förståelse av politikernas visioner och skolpersonalens verklighet.

1. Fi Sundsvall ska verka för en långsiktig hållbarhet i skolväsendet i ständig dialog mellan politikernas visioner och skolans personal.
2. Fi Sundsvall ska verka för att ökade krav och arbetsuppgifter på förskola och skola alltid ska gå hand i hand med ökade resurser.
3. Fi Sundsvall ska verka för en genomsnittlig personaltäthet på högst 4,5 barn per heltidsanställd pedagog inom förskolan.
4. Fi Sundsvall ska verka för att all skolpersonal ska garanteras regelbunden tid och utrymme för reflektion, handledning och möjlighet till fördjupning i pedagogik och andra områden, för att säkerställa kvalitet och utveckling av undervisningen.
5. Fi Sundsvall ska verka för att pedagoger ska ha ordinationsrätt, det vill säga att pedagoger som undervisar och känner eleverna självständigt ska kunna kräva resurser för att ge stöd åt en elev utan att det ska krävas år av utredningar.
6. Fi Sundsvall ska verka för att både skolpersonal och elever ska få möjlighet till god krisberedskap och att skolan ska ha en väl fungerande krishantering.

Sexualpolitik

Fi Sundsvalls vision kring sexualitet och sexuell hälsa och rättigheter (SRHR) handlar om alla människors självklara rätt att uttrycka sin könsidentitet och sexualitet på de sätt de önskar och att få leva i enlighet med dessa önskemål, så länge detta inte inskränker på någon annans rätt att bestämma över sin kropp och sexualitet. Alla människor ska ha friheten att bestämma över sina kroppar och uttrycka sin sexualitet utan risk för diskriminering och utnyttjande. Genom att frigöra oss från tanken om heterosexualitet som norm och ett binärt könstänkande kan vi motverka diskrimineringen av homo-, bisexuella och transpersoner.

Sex- och samlevnadsfrågor måste få mer fokus. Det saknas idag en samordning av kunskaper och resurser för hur olika professioner och instanser kan arbeta med dessa frågor.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Kunskaper om och tillgång till preventivmedel för att skydda sig mot könssjukdomar och oönskade graviditeter är fundamentala för den sexuella och reproduktiva hälsan. Fi Sundsvall vill se en ökad kunskap och större spridning av det preventiva arbetet. Arbetet måste också breddas för att nå ut till fler målgrupper. I dagsläget förbises ofta ungdomar med funktionsvariationer i preventionssammanhang, till exempel i sexualundervisning. Fi Sundsvall stödjer och vill utveckla den kommunala ungdomsrådgivningen.

Det måste till en bred samhällelig uppslutning med utbildningar för att vända stigmat som riktar sig mot transpersoner. Alternativet och dess konsekvenser känner vi redan till – hat, våld, hot, osynliggörande och höga siffror i självmordsstatistiken. Transpersoner utsätts ofta för stigmatisering och våld och drabbas även i större utsträckning av fattigdom.

1. Fi Sundsvall kräver att alla elever i förskolan, grundskolan och gymnasiet i Sundsvall får återkommande sex- och samlevnadsundervisning. Undervisningen ska ta utgångspunkt i ett normkritiskt och intersektionellt perspektiv och inkludera samtycke som tema.
2. Fi Sundsvall ska verka för ett normkritiskt och öppet förhållningssätt till sexualitet i undervisningen och bland skolpersonal.
3. Fi Sundsvall ska verka för att information om menskoppen och dess fördelar ska göras tillgänglig genom sex- och samlevnadsundervisningen eftersom den har stora miljö-, ekonomi- och hälsofördelar.
4. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen ska subventionera mensskydd.
5. Fi Sundsvall ska verka för att personal inom kommunala verksamheter utbildas i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Säkerhetspolitik

En feministisk analys av säkerhet utgår från mänsklig säkerhet där hot och våld mot individer, och inte stater, är centralt. Det handlar om frihet från våld men även om möjligheten att tillfredsställa människors grundläggande behov genom exempelvis mat och sjukvård. Feministiskt initiativ strävar efter att successivt demontera hela den traditionella säkerhetspolitiken och istället fokusera på begrepp som hållbar fred, kroppslig integritet, frihet att agera som kvinnors, mäns och transpersoners rätt och frihet att vara autonoma individer i livets alla faser.

Friheten att bestämma över sig själv och den egna kroppen är en grundläggande mänsklig rättighet, mot vilket det yttersta hotet är våld. Psykiskt eller fysiskt våld bidrar till stora konsekvenser för hälsa, trygghet, och självbestämmande. Idag tvingas enskilda personer och hela grupper att leva aktsamt för att inte utsättas för våld, något som också upprätthålls av det svenska rättsväsendet. Ingen ska någonsin behöva planera sin vardag utifrån fruktan att utsättas för våld. Fi Sundsvall ska verka för att de drabbade måste bemötas utifrån sin unika situation.

Förebyggande arbete

De personer som begår våldsbrott är i stor utsträckning män. Det våld som män drabbas av sker nästan alltid på offentliga platser och likaså gäller för trans- och homofobiskt våld, till skillnad från det våld som drabbar kvinnor och barn vilket främst sker i hemmiljö. Det enorma problemet med mäns våld pekar inte bara på behovet att ifrågasätta och förändra rådande könsroller, utan även på att samhället aktivt behöver sprida kunskap om konflikthantering som inte innefattar våld.

Arbetet för att förebygga mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer ska bedrivas systematiskt och långsiktigt. De ekonomiska insatser som kommunen gör ska stå i relation till de faktiska kostnader den här typen av brott medför. Alla åtgärder som syftar till att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, och till att skydda och hjälpa dem som riskerar att utsättas, måste utgå från ett brottsofferperspektiv. Detta innebär att säkerheten för dem som utsätts eller riskerar att utsättas för våld alltid måste prioriteras. Att stärka brottsofferperspektivet i alla samhällsstrukturer är ett nödvändigt steg mot målet: nolltolerans mot våld i alla dess former.

1. Fi Sundsvall ska verka för en nolltolerans mot våld i alla dess former genom systematiskt och långsiktigt arbete.
2. Fi Sundsvall ska verka för en ökad kunskap om förebyggande arbete mot våld.
3. Fi Sundsvall ska verka för att verksamhet som arbetar med jourverksamhet för våldsutsatta kvinnor, transkvinnor, flickor och transflickor ska få ekonomiskt bidrag med långsiktig planering.
4. Fi Sundsvall ska verka för att våldsförebyggande arbete ska utgå från ett intersektionellt perspektiv.
5. Fi Sundsvall ska verka för att det finns tillgång till skyddade boenden för de som behöver det.
6. Fi Sundsvall ska verka för att våld i alla dess former ska lyftas som en säkerhetspolitisk fråga inom kommunen och ökade kunskaper om våldets olika uttryck mot olika grupper i samhället ska ses som en prioriterad fråga.
7. Fi Sundsvall ska verka för att män som vill ha hjälp att hantera aggressionsproblematik ska ha en tydlig plats att vända sig till.
8. Fi Sundsvall ska verka för att förebygga våldsproblematik hos killar i grundskolan genom förebyggande arbete.

Samhället och stadsplanering

Fi Sundsvall ska verka för en öppen, tillgänglig kommun i alla dess avseenden. Det ska ligga i Sundsvalls kommuns intresse att alla invånare, på sina egna premisser, ska kunna delta fullt

ut i vad kommunen erbjuder. Sundsvall kommuns samhällsbyggnad genomsyras, i likhet med andra konstruktioner i samhället, av maktstrukturer som på olika sätt samverkar med varandra. Ett tydligt exempel på en sådan struktur är bilens övervägande stora plats i det offentliga rummet och i den offentliga debatten. Det blir också tydligt i de senaste tjugo årens bostadsbyggande, som framförallt har bestått av dyra bostäder för köpstarka grupper.

För att alla människors vardagsliv ska fungera krävs barn- och äldreomsorg, skolor, lokalkontor för samlad socialförsäkring, samt mataffärer i närmiljön. Fi Sundsvall vill verka för att kommunal verksamhet decentraliseras och sprids över hela kommunen, samt att lokala initiativ, exempelvis i form av utvecklingsföretag, stöttas. I kombination med en utbyggd och avgiftsfri kollektivtrafik kommer det möjliggöra ett liv på landsbygden i betydligt högre utsträckning än idag.

1. Fi Sundsvall ska verka för att det offentliga rummet ska tillhöra alla kommunens invånare.
2. Fi Sundsvall ska verka för att samhällsbyggnaden ska baseras på en feministisk intersektionell analys. Det betyder att grupper som planerar genomför och utvärderar samhällsbyggnadsprojekt både ska arbeta utifrån en intersektionell analys, samt ha en faktisk sammansättning som speglar detta (heterogen/blandad representation).
3. Fi Sundsvall ska verka för att tillsammans med landstinget införa avgiftsfri kollektivtrafik.
4. Fi Sundsvall ska verka för att Sundsvall ska planeras utifrån att invånarna färdas kollektivt, med cykel eller till fots.
5. Fi Sundsvall ska verka för utbyggnad och förbättring av cykelvägnätet.
6. Fi Sundsvall ska verka för att byggandet av billiga hyresrätter ökar.
7. Fi Sundsvall ska verka för att samhällsbyggnaden utgår från att vara tillgänglig för alla, oavsett funktion och förutsättningar. Samt att alla äldre byggnader anpassas för ökad tillgänglighet.
8. Fi Sundsvall ska verka för att boendeplatser som upprättas för asylsökande ska ha goda förbindelser med kollektivtrafik, för att möjliggöra för personer som söker asyl att lättare delta i sociala sammanhang, kulturliv och samhället i stort.
9. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen ordnar mötesplatser så att människor med olika förutsättningar och bakgrund på ett naturligt sätt kan träffas och umgås.
10. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen prioriterar gångvägar och kollektivtrafik lika högt som biltrafik vid snöröjning.
11. Fi Sundsvall ska verka för att samtliga offentliga toaletter i Sundsvall ska ha könsneutrala toalettskyltar. De toaletter som är utrustade med urinoar ska ha en skylt som visar att här finns en urinoar.
12. Fi Sundsvall ska verka för att kommunal offentlig verksamhet i Sundsvall ska vara tillgänglig. Dessa verksamheter måste byggas med alla människor i åtanke.
13. Fi Sundsvall ska verka för att bibehålla och ta hänsyn till redan etablerade grönområden i stadsmiljöer.

Gles- och landsbygdspolitik

Fi Sundsvall vill att samhällsservice och trygghet ska göras tillgängligt utifrån idén om byn som bas där makt och inflytande över närområdet behålls lokalt. En feministisk analys av landsbygden innebär bland annat ett synliggörande av de maktordningar som gör staden till norm och vilka konsekvenser detta får. Fi Sundsvall utmanar därför den gängse bilden av en långsamt döende landsbygd och hävdar istället denna som fundamentet för vår framtid både ekonomiskt, miljömässigt, socialt, demokratiskt och politiskt.

Vi ser idag hur orter och byskolor överlever tack vare nyanlända på orten, vilka också möjliggör relationer till och kontakter med platser i andra delar av världen. Kommunikationstekniken kan om den är väl utbyggd möjliggöra ett liv lokalt men verkan globalt. Det starka lokala engagemanget behöver också erkännas och tas tillvara. Genom att utveckla de demokratiska processerna kan snåriga byråkratiska processer avvecklas till förmån för en politik som möjliggör ett levande civilsamhälle, ett hållbart och långsiktigt företagande och som skapar en situation där de mänskliga rättigheterna uppfylls oberoende av var du väljer att leva ditt liv. Fi Sundsvall ser positivt på Sundsvalls nya Landsbygdsprogram 2021, som antogs av kommunfullmäktige hösten 2016.

Infrastruktur

En fungerande och effektiv infrastruktur är en grundläggande förutsättning för ett demokratiskt och jämlikt samhälle där människor kan färdas väl genom livet. Infrastruktur omfattar kollektivtrafik, vägar, järnvägar, telefon, bredband, elektricitet, vatten, avlopp, vård, skola, omsorg, handel, postombud och allas likvärdiga tillgång till dessa. Fi Sundsvall tror på ett energieffektivt och hållbart transportsystem utan klimatpåverkan.

Det är dock viktigt att politiken tar hänsyn till de skilda förutsättningar som finns i kommunen. Landsbygdsbens behov behöver tas hänsyn till vid omställning till ett fossilfritt och hållbart samhälle. Tillgång till internet och trygg försörjning av el och vatten ska vara en självklarhet. Vidare menar Fi Sundsvall att tillgång till välfärd och service ska finnas nära där människor lever sina liv. Dels för att minska resande men också för att stärka demokratin och tillgången till nödvändig samhällsservice.

1. Fi Sundsvall ska verka för att alla ska ha tillgång till offentlig service samt informationsteknologi oavsett var i kommunen en väljer att bosätta sig.
2. Fi Sundsvall ska verka för att tillgången till vård, skola och omsorg blir jämlikt och jämnt fördelad över kommunen.
3. Fi Sundsvall ska tillsammans med bland annat länsstyrelsen verka för att mataffärer, apotek och postombud finns i människors närmiljö.
4. Fi Sundsvall ska verka för att mindre skolor bevaras och utvecklas utifrån lokala behov. Fi Sundsvall ska också verka för att förändra normerna om att det alltid är landsbygdens barn som ska behöva flytta på sig.

Arbete, kultur- och föreningsliv

Grundläggande för en levande landsbygd är att kunna försörja sig och bo på landsbygden. Fi Sundsvall vill därför verka för att välfärden byggs ut lokalt vilket skapar arbetsplatser. Offentlig upphandling av lokala varor och tjänster är ytterligare åtgärder som kan stärka den lokala ekonomin och bidra till ett mer hållbart samhälle.

Fi Sundsvall ser också invandring som nyckel till en levande landsbygd. Landsbygden är en nyckel till integration då inflyttning av familjer kan rädda byskolor och mottagandet i lokalsamhället blir bättre när en direkt ser fördelarna direkt i bygden. I ett hållbart dynamiskt samhälle planeras boende med sikte på hälsa, trygghet och oberoende. Alla ska kunna känna sig säkra i sin omgivning.

Fi Sundsvall menar också att det långsiktigt hållbara samhället byggs av ett rikt och blandat kultur- och föreningsliv. Det ger människor en viktig bas att bygga sina andra aktiviteter på, men kan också utgöra en viktig inkomstkälla.

1. Fi ska verka för en ökad lokal produktion och konsumtion av varor och livsmedel med låg miljö- och klimatpåverkan.
2. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen vid offentlig upphandling prioriterar lokalt producerade varor och tjänster.
3. Fi Sundsvall vill inte bygga externa, bilberoende köpcentrum på bördig åkermark utan istället möjliggöra för småskaliga handlare att etablera sig i stadskärnan.
4. Fi Sundsvall ska verka för ökade resurser till den ideella sektorn såsom föreningslivet och folkbildningen där medelfördelningen ska ta hänsyn till intersektionella perspektiv och fungera utjämnande.

Kultur och fritid

I ett öppet samhälle med trygga invånare ska kulturen befinna sig i politikens centrum. Kultur är en självklar och oundviklig del av alla människors liv. Konsten och kulturen har en bärande roll i Fi Sundsvalls vision om ett jämställt, jämlikt och rättvist samhälle. Sundsvall är en kommun med stor mångfald och har således stor potential för ett rikt kulturliv. Fi Sundsvall ska verka för att ytterligare ta tillvara på, samt främja utveckling av, all kultur i kommunen.

1. Fi Sundsvall ska verka för att all kultur i Sundsvalls kommun ska vara tillgänglig för alla.
2. Fi Sundsvall ska verka för ett målmedvetet arbete internt och externt för ett jämställt kulturellt innehåll och utbud.
3. Fi Sundsvall ska verka för att kommunalt finansierade kulturinstitutioner arbetar utifrån ett intersektionellt perspektiv.
4. Fi Sundsvall ska verka för en jämn könsfördelning vid tillsättning av ledande befattningar vid kommunalt finansierade kulturinstitutioner, t.ex. genom kvotering.
5. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen, genom folkbildning, ska stärka alla invånares möjligheter att på lika villkor ta del, och vara medskapare av, kultur i alla former.
6. Fi Sundsvall vill stärka kulturen som ämne inom hela utbildningsväsendet samt öka kulturskolor och konstutbildningar.
7. Fi Sundsvall ska verka för att Sundsvalls kommun aktivt ska arbeta för att öka tillgången till kulturella mötesplatser såsom ateljéer, verkstäder, replokaler och gallerier.

8. Fi Sundsvall vill se att olika kulturyttringar får fortsatt och ökat utrymme i Sundsvalls offentliga rum.
9. Fi Sundsvall ska verka för att behålla en avgiftsfri kulturskola.

Sport och fritid

Idrotten är Sveriges största folkrörelse och den största andelen medlemmar är barn och ungdomar. Därmed är idrotten också en viktig faktor i många unga människors identitetsskapande process. Ledare och tränare har, som auktoriteter och förebilder, ett stort ansvar och en viktig uppgift, då de medverkar till att skapa nivåer för vad som är ett acceptabelt beteende.

1. Fi Sundsvall ska verka för att ledare och tränare utbildas i intersektionella frågor för att motverka normativa uppfattningar på och utanför idrottsarenorna.
2. Fi Sundsvall ska verka för att alla ska ha lika villkor inom idrotten.
3. Fi Sundsvall ska verka för att alla bidrag som ges via skattemedel ska kontrolleras så att pengarna fördelas rättvist.
4. Fi Sundsvall ska verka för att fler spontanidrottsplatser byggs i olika områden av kommunen med aktivitetsytor som är inbjudande och tillgängliga för alla.

Miljö och hållbar utveckling

En feministisk värld är en hållbar värld där vi inte konsumerar mer resurser än det som vår planet kan producera. Fi Sundsvall vill att all resursförbrukning bygger på globala, ekonomiska, sociala och miljömässiga rättvisedimensioner och där den feministiska och antirasistiska maktanalysen utgör självklara perspektiv. Fi Sundsvall vill aktivt arbeta för att förändra vårt produktions- och levnadssätt så att vi bevarar den livsmiljö som utgör förutsättningen för jordens och vår egen fortlevnad. Miljö- och klimatfrågan bör ses som en prioriterad säkerhetspolitisk fråga som på internationell, nationell och lokal nivå kommer påverka människors liv. Fi Sundsvall vill se klimatpolitiska insatser inom alla samhällssektorer. Ett hållbart energisystem byggt på förnybara resurser och ett minimalt utsläpp av växthusgaser är en självklarhet.

1. Fi Sundsvall ska verka för att kommunens verksamheter endast använder el från förnybara energikällor.
2. Fi Sundsvall ska verka för att tillsammans med landstinget införa avgiftsfri kollektivtrafik i Sundsvall för att minska användandet av bil.
3. Fi Sundsvall ska verka för att miljö och hållbar utveckling ska diskuteras i skolor från en tidig ålder.
4. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen har som regel att alltid förbättra villkoren för hållbarhet i varje offentlig upphandling.
5. Fi Sundsvall ska verka för att alla nybyggda bostäder och byggnader har tillgång till källsortering och sortering av matavfall i anslutning till byggnaderna. Samt att hämtning av avfallet ska vara kostnadsfri.
6. Fi Sundsvall ska verka för att mat som serveras i kommunens verksamheter ska vara ekologisk, rättvisemärkt och i största möjliga mån närodlat/närproducerat.

Demokrati

Fi Sundsvall anser att en viktig del av den kommunala demokratin är invånar-perspektivet, vilket bland annat innebär att kommunfullmäktiges sammansättning ska vara representativ för hur kommunen ser ut och att politiken kommer närmare invånarna. Det förstnämnda måste de olika partierna arbeta för, medan det senare är en uppgift för kommunen. Sundsvall är en folkrik kommun, där människor med många skiftande bakgrunder och förut-sätt-ningar lever.

För att få rösta i Sverige krävs att du fyllt 18 år senast på valdagen. Det betyder att den representativa demokratin utesluter en del av befolkningen, barn och unga. Därför ska Fi Sundsvall verka för att barn och ungas möjligheter att påverka sin tillvaro ska stärkas. Barn och ungas rättigheter måste tas på lika stort allvar som alla andras, barn och unga måste få en större plats i de offentliga och politiska rummen, och beslut som rör barn och unga ska ske utifrån deras villkor. Att känna möjlighet till att kunna påverka sin närmiljö kan i sin tur öka tryggheten och i längden även förebygga våld.

1. Fi Sundsvall ska verka för att öka det politiska engagemanget hos invånarna.
2. Fi Sundsvall ska verka för att kommunen tar till vara på det politiska engagemang som i dag finns hos invånarna.
3. Fi Sundsvall ska verka för att alla politiska beslut, via dialog, förankras hos invånarna som frågan berör.
4. Fi Sundsvall ska verka för att samhällsinformation i Sundsvall kommun formuleras på flera språk, inklusive lättläst svenska, så alla invånare har likvärdig tillgång till den.
5. Fi Sundsvall ska verka för att utveckla och utvidga arbetet med demokratisamordning för att främja dialoger med barn och unga för att öka deras möjlighet till inflytande i Sundsvalls kommun.

Funktion och funktionalitet

Fi Sundsvall har en vision om ett samhälle för alla. Funktionalitet borde inte ses som ett individuellt problem, utan som ett samhällsansvar. Fi Sundsvall vill se att alla Sundsvalls invånare ska kunna vistas i kommunens alla områden, oberoende av funktionalitet, och att alla invånare ska få lika möjligheter och kunna leva likvärdiga liv. Alla offentliga miljöer så som byggnader och kollektivtrafik ska vara tillgängliga och anpassade för att främja alla invånares vistelse och deltagande på lika villkor oavsett funktion.

1. Fi Sundsvall ska verka för att all samhällsinformation ska vara tillgänglig för alla, oavsett förutsättningar. Vi vill se att format som t.ex. punktskrift, bilder, lättläst och hörslina används.
2. Fi Sundsvall ska verka för att LSS-lagen och dess förordningar alltid följs.
3. Fi Sundsvall ska verka för att alla nya bostäder som byggs är tillgängliga för alla, och även att byggnader som renoveras ska göras tillgängliga för alla.
4. Fi Sundsvall ska verka för en bra tillgänglighet i kommunens offentliga utrymmen så som gågator, butiker, offentliga toaletter och kollektivtrafik.
5. Fi Sundsvall ska verka för att studievägledare utbildas i kunskap om funktionsvariationer och kunskap om livsvillkoren för att leva med funktionsvariationer så att de bättre kan stödja eleven i framtida yrkesval.

Antirasism och migrationspolitik

Rasism är föreställningen om att människor har inneboende olikheter baserade på ras eller etnicitet, och utifrån de olikheterna skapas en hierarkisk ordning där det som uppfattas som vitt, svenskt och västerländskt värderas högst. I Sverige handlar det om att människor som inte passar in i den vita, svenska normen blir systematiskt placerade i en underordnad position. Det drabbar nationella minoriteter, migranter och rasifierade personer, på olika sätt. Vi kan se att rasistiska strukturer påverkar människors materiella villkor, trygghet, delaktighet, inflytande och tillgång till makt på många olika områden.

I dag tar rasismen allt oftare avstamp ur påstådda kulturella skillnader snarare än den tidigare föreställningen om biologiska olikheter mellan folkgrupper. Den kulturrasism som då uppstår bygger på föreställningar om att "kultur" kan användas för att förklara skillnader i egen-skap-er, förmågor och färdigheter bland människor. En vanlig föreställning om rasism i Sverige är att det är ett litet problem som antingen har med oskyldiga fördomar eller med högerextremister att göra. Det är ett farligt synsätt som för-minskar rasismen i Sverige. Rasism måste ses som ett strukturellt problem: det går rakt igenom hela samhället och alla oss som lever i det. För att få bukt med rasismen krävs det omfattande politiska åtgärder och en antirasistisk analys av varje politikområde.

Så länge världen är uppdelad och präglad av orättvisor – krig, tortyr, miljökatastrofer, statligt förtryck, förföljelse, fattigdom, våld, hot, sexuella övergrepp och rättslöshet – kommer det att finnas människor som väljer att resa över gränser eller fly för att söka skydd och ett värdigare liv i ett annat land. Fi Sundsvall anser att detta ska vara varje människas rättighet.

Den svenska asylprocessen lider av stora generella brister, som också förvärras av bristen på genusperspektiv. Liv sätts på spel för att Migrationsverket saknar insikt och förståelse för kvinnors och hbtq-personers asylskäl. Fi Sundsvall anser att människors säkerhet aldrig får sättas på spel.

1. Fi Sundsvall ska verka för att föra in feministiska, antirasistiska perspektiv i den kommunalpolitiska debatten och arbetet så att de perspektiven genomsyrar varje del av politiken.
2. Fi Sundsvall ska verka för att resurser och insatser till etablering stärks och fördelas rättvist.
3. Fi Sundsvall ska verka för att asylsökande, papperslösa och utsatta EU-medborgare som lever i kommunen ska ha tillgång till samma kommunala funktioner som övriga medborgare i kommunen.
4. Fi Sundsvall ska verka för obligatoriska kurser i intersektionalitet för alla yrkeskategorier som arbetar med flyktingar, från personal på flyktingförläggningar till polis och jurister inom rättsväsendet.
5. Fi Sundsvall ska verka för att den rasism, fientlighet och diskriminering som riktas mot de nationella minoriteterna och urfolk aktivt motarbetas.

Djurrätt

Djur är egna individer som känner och tänker, och därför ska inte djurrätsfrågor begränsas enbart till frågor om miljö eller ekologi, utan även inkludera etik. Fi Sundsvall anser att djurskydd och djurrätt har en självklar plats i en feministisk och human politik. Idag är det Länsstyrelsen som ansvarar för djurskyddskontroller och frågor som gäller djurskyddslagstiftningen, men Fi Sundsvall vill se ett ansvarstagande och engagemang för djuren även på kommunal nivå.

1. Fi Sundsvall ska verka för ett förbud mot djurcirkusar på kommunens mark.
2. Fi Sundsvall ska verka för att Sundsvalls kommun ska ge information om djurrätt och förenkla både för anställda och invånare att förstå och följa djurskyddslagen.
3. Fi Sundsvall ska verka för ett kommunalt stöd till fristäder och djurhem för djur som övergivits eller farit illa.